

İhracata dayalı büyüme tehdidi

TÜRKİYE ekonomisi üretim gücünü yeniden artırmak, temel ihtiyaç maddelerinde bile ithalata bağımlı olmak durumundan kurtulmak zorundadır. Türkiye, ekonomisinin en büyük sorunları olan cari açık ve yüksek dış borçtan ancak bu yolla kurtulabilir, işsizliği ancak böyle önleyebilir.

Ancak üretimi artırma çabalarında çok ciddi bir tehditle karşı karşıyayız.

17 Eylül 2018 tarihli Milliyet'te yer alan habere göre, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay, Dolmabahçe Ofisi'nde İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan ve beraberindeki heyeti kabul etti ve "Verimlilik odaklı, ihracata dayalı büyüme hedefimiz var, sanayinin tüm alanları da bu hedefin içinde" dedi.

Üretimin artırılması çabası tabii ki önemli ve olumlu. Ancak "ihracata dayalı büyüme" dediğiniz anda çok tehlikeli bir alana giriyorsunuz.

İTHAL İKAMECI SANAYİLEŞME VE İŞÇİ SINIFI

Türkiye Cumhuriyeti'nin Osmanlı'dan devraldığı sanayi yapısı son derece zayıftı. En temel ve basit tüketim maddeleri bile ithal ediliyordu. Lozan Antlaşması'na göre, Türkiye ancak 1929 yılında gümrük vergilerini arıyordu. 1929 yılından 1980 yılı başlarına kadar Türkiye'de tüm hükümetlerin uyguladığı sanayileşme politikası, ithal ikameci sanayileşmeydi.

İthal ikameci sanayileşmede, ithal ettiğiniz ürünleri bir süreç içinde ülkenizde üretmeye çalışırsınız. Bu amaçla, ülkenizde üretmeye karar verdiğiniz ürünlerin ithalata yüksek gümrük vergileri uygularsınız ve yeni gelişen sanayi kuruluşlarınızı koruma altına alırsınız ("bebek endüstri" tezi). Üretim arttırılır ancak üretim öncelikli olarak iç pazarın ihtiyaçlarının yerli üretimle karşılanmasını amaçlar.

Döviz bulabildiğiniz sürece bu model ciddi bir sanayileşme de sağlayabilir.

Türkiye, özellikle 1960'lı yıllarda yurtdışına giden işçilerin gönderdikleri dövizleri de kullanarak ithal ikameci sanayileşme modelinde epeyce başarılı oldu.

Bu modelde, dış rekabetten korunmuş, uluslararası piyasalarda yabancı şirketlerle rekabet etme zorunluluğu olmayan, sürekli olarak genişleyen iç pazara mal üreten sanayici hızla büyür ve üretimi artırır.

Bu modelin işçiler ve sendikalar açısından büyük yararı vardır. Sanayicinin amacı, mümkün olduğunca çok üretmektir. Pazar korunmuştur ve hazırdır. Elektrik kullanımı yaygınlaştıkça, dayanıklı tüketim mallarına talep artmakta, insanlar mal alabilmek için sıraya girmektedir. Bu koşullarda işçilerin ve sendikaların talepleri kolaylıkla karşılanır.

İHRACATA DAYALI SANAYİLEŞME VE İŞÇİ SINIFI

Türkiye'de ithalata dayalı sanayileşmenin ihtiyaç duyduğu dövizler 1970'lerin ortalarına kadar sağlanabiliyordu. Ancak ABD'nin uyguladığı ambargo, petrol fiyatlarındaki artışlar, yurtdışındaki işçilerin gönderdikleri dövizin azalması, ithalat ihtiyacının artması gibi nedenlere bağlı olarak, Türkiye'nin döviz rezervleri tükendi. 1977-1979 yılları arasında, tütün, filtreli sigara, margarin, benzin, mazot, ampul, vb kuyrukları anımsar. Elektrik kesintileri nedeniyle fabrikaların nasıl durduğu da bilinir.

24 Ocak 1980 istikrar programı, ithal ikameci sanayileşmeden ihracata dayalı sanayileşme modeline geçiştir.

Bu dönüşümden en büyük zararı işçi sınıfı ve sendikalar gördü.

Bu modelde, sanayicimizin ihracat yapması ve bir sonraki aşamada da iç pazarın uluslararası rekabete açılması öngörülmüyordu.

Türkiye sanayicisi enerjisini, kredisini, giderlerini, ulusötesi şirketlere göre çok daha pahalı temin eder. Araştırma geliştirme harcamaları da azdır. Bu durumda Türkiye'deki sanayicinin rekabet gücünü ve ihracatını arttırabilmesinin tek yolu, işçilik maliyetlerini düşürmektir. 24 Ocak 1980 sonrasında olanlar, "ihracata dayalı büyüme" modelinin sonuçlarıdır.

Aman dikkat!

EKONOMİDE 3D DÖNEMİ

Dengelenme Disiplin Değişim

KALKINMAYI ve büyümeyi hızlandıracak yeni model; dengelenme, disiplin ve değişim esasları üzerine kuruldu. Albayrak, büyümeyi bu yıl için yüzde 3,8 ve 2019 için yüzde 2,3 olarak öngördüklerini açıkladı. Enflasyon beklentileri ise 2018 için yüzde 20,8 ve 2019 için yüzde 15,9 olarak belirlendi. Öte yandan, iş dünyası temsilcileri yaptıkları açıklamalarla Yeni Ekonomi Programı'nı (YEP) değerlendirdi. İş

dünyasının önde gelen isimleri yeni programın daha gerçekçi olduğu üzerinde fikir birliğine varırken, Türkiye'nin hedeflerine ulaşması için kilit önemde olacağına vurgu yaptılar. Türkiye üretim ekonomisine dönüşeceğini dile getiren iş dünyası temsilcileri, ekonominin tüm aktörlerinin bu anayasaya sadakatle uyacağından şüphe duymadıklarını ifade ettiler. ■ 9'da

Hazine
ve Maliye
Bakanı Berat
Albayrak,
Türkiye'nin yeni
ekonomik yol
haritasını
açıkladı.

AÇIKLANAN ÖNGÖRÜLER

- » 2018 yılı büyüme beklentisi yüzde 3,8
- » 2019 yılı büyüme beklentisi yüzde 2,3
- » 2020 yılı büyüme beklentisi yüzde 3,5
- » 2021 yılı büyüme beklentisi yüzde 5,0
- » Enflasyon beklentisi 2018 için yüzde 20,8
- » Enflasyon beklentisi 2019 için yüzde 15,9
- » Enflasyon beklentisi 2020 için yüzde 9,8
- » Enflasyon beklentisi 2021 için yüzde 6,0
- » Bütçe açığının GSHY'ye oranı 2018'de yüzde 1,9, 2019'da yüzde 1,8
- » Bütçe açığının GSHY'ye oranı 2020'de yüzde 1,9, 2021'de yüzde 1,7
- » Faiz dışı fazlanın GSHY'ye oranı 2018 yüzde 0,1, 2019 yüzde 0,8, 2020 yüzde 1,0, 2021 yüzde 1,3
- » İşsizlik oranı beklentisi 2018 için yüzde 11,3
- » İşsizlik oranı beklentisi 2019 için yüzde 12,1
- » İşsizlik oranı beklentisi 2020 için yüzde 11,9
- » İşsizlik oranı beklentisi 2021 için yüzde 10,8
- » Cari açık/GSHY bu yıl yüzde 4,7, gelecek yıl yüzde 3,3, 2020 yüzde 2,7, 2021 yüzde 2,6

3 YILLIK ROTA AÇIKLANDI

İşte ekonominin yeni anayasası

Ekonomide 3 yıllık yol haritası, Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak tarafından açıklandı. Ekonomide yeni 3 yıllık yol haritası; dengeleme, disiplin ve değişim şeklinde üçlü sacayağı üzerine kurulu olacak. Albayrak, enflasyon beklentilerinin ise 2018 için yüzde 20,8 ve 2019 için yüzde 15,9 olarak şekillendiğini açıkladı. YEP'i değerlendiren iş dünyası temsilcileri ise Türkiye'nin böylece üretim ekonomisine dönüşeceğini kaydettiler.

YOL HARİTASI

- » 2019 yılı içinde kamuda 60 milyar TL tasarruf sağlanacak.
- » 2019 yılı içinde 16 milyar TL gelir artırımı sağlanacak.
- » Kamu maliyesi dönüşüm ve değişim ofisi faaliyete geçti.
- » İhracat için teşvik sistemi yeniden yapılandırılacak.
- » Cari açığın azaltılması için ilaç, enerji, petrokimya sektörlerinde yatırımlara öncelik verilecek.
- » Bankaların güncel mali yapılarını ve aktif büyüklüklerini değerlendirmek üzere mali bünye ve değerlendirme çalışmaları.
- » Türkiye Kalkınma Bankası yeniden yapılandırılacak.
- » Türkiye Kalkınma Bankasının görev alanı genişletilecek.
- » Emlak Bankası yeniden yapılandırılacak.
- » Taşınmaz değerlendirme sistemini kurarak, gayrimenkul envanterini tamamlayacak, tapu defterlerini adil olarak yansıtacak bir süreç hayata geçiyor.
- » Vergi prim ve diğer kamu alacaklarına ilişkin yeniden bir yapılandırmaya gidilemeyecek.
- » Cari açığın azaltılmasında ilaç, petrokimya, enerji, makine/teçhizat ve yazılım sektörleri önceliklendirilecek.
- » Yüksek teknoloji ürünlerinin üretileceği büyük ölçekli endüstriyel sanayi ve teknoloji bölgeleri kurulacak.
- » Entegre petrokimya sanayi bölgesi kurulacak.
- » YEP uygulamalarını takip edecek mekanizmaları hayata geçecek.
- » YEP üçer aylık aralıklarla takip edilecek.
- » 2019 sonunda YEP etkinlik değerlendirilmesi yapılacak.
- » Mali disiplin devam edecek.

H.Merkezi / E.Çözüm

HAZİNE ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, Cumhurbaşkanlığı Dolmabahçe Çalışma Ofisi'nde, 2019-2021 yıllarını kapsayacak Yeni Ekonomi Programı'nı açıkladı. Ekonomide yeni 3 yıllık yol haritası; dengeleme, disiplin ve değişim şeklinde üçlü sacayağı üzerine kurulu olacak. Yeni makroekonomik verilere ilişkin beklentileri açıklayan Bakan Albayrak, büyüme bu yıl için yüzde 3,8 ve 2019 için yüzde 2,3 olarak öngördüklerini söyledi. Albayrak, enflasyon beklentilerinin ise 2018 için yüzde 20,8 ve 2019 için yüzde 15,9 olarak şekillendiğini açıkladı. İş dünyası temsilcileri de Yeni Ekonomi Programı'nı (YEP) değerlendirdi. İşte o görüşler:

ATO Başkanı Gürsel Baran: Üretim odaklı bir büyümenin hedeflenmesi ve katma değeri yüksek üretim alanlarına yönelmesi Türkiye'nin insan kaynağı başta olmak üzere sahip olduğu tüm değerlerin doğru kullanımı ve bağımsızlığı açısından önem taşıyor.

Kibar Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kibar: Önümüzdeki süreçte devletin gelir artırıcı vergilerinin yanı sıra kaynakların hedef amaçlı kullanılacağı ve özellikle kamu disiplini anlamında da çalışmalar yapılacağına işaret ediyor.

İTO Başkanı Şekib Avdagıç: YEP, Türkiye'yi 2023'e hazırlayacak gerçekçi bir ufuk çizdi. Dengeleme, disiplin ve değişim kurgusu üzerine oturtulan YEP'i ekonominin yeni anayasası olarak görüyoruz.

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan: Yeni Ekonomi Programı,

nitelikli ve sürdürülebilir bir ekonomik büyüme için sabır ve kararlılığı, öncelikli olarak ise finansal istikrarın yeniden tesis edilmesini öngörüyor.

TÜSİAD Başkanı Erol Bilecik: Yeni ekonomik programın somut sonuçlara hızla ulaşmasını diliyoruz.

Program gerçekçi hedefler içermektedir. Uygulanmasının yakından takibinin yapılmasını temenni ediyoruz.

MÜSİAD Genel Başkanı Abdurrahman Kaan: Dengeleme, disiplin ve değişim aşamaları üzerine inşa edilmiş Yeni Ekonomi Programı, gerek temel makro parametreler için hedeflediği düzeyler gerekse üretim-tasarruf-yatırım üçgeninde reel sektöre vaat ettiği açılımlar bağlamında dünya ve Türkiye ekonomisinin gidişatı açısından makul, ölçülebilir ve ihtiyatlı bulduğumuzu beyan ederiz.

BASİFED Yönetim Kurulu Başkanı Seda Kaya Ösen: Programda enflasyonun düşürülmesi ve mali disiplin konuları çok yerinde. Büyük kamu yatırımlarının da bu ortamda ertelenmesi olumlu bir adım. Tasarrufla kamunun öncelikli olması da önemli.

TÜGİAD Ege Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Can Yavaş: Açıklanan paketteki öngörülen hedefler ve atılacak adımlara baktığımız zaman en azından bu paket ile mevcut durumdaki zorluğun teyidinin yapıldığını söyleyebiliriz. Önemli olan bu rakamlara ulaşırken atılacak adımlar ve bu adımlardaki disipline ne kadar riayet edileceği.

EGSD Yönetim Kurulu Başkanı Atınc Abay: Programın temel amacının, kısa vadede fiyat istikrarının ve finansal istikrarın yeniden tesis edilmesi olarak

belirtiliyor. Ülkemiz ve sektörümüz için bizlerin de temennisi bu yönde.

KESİAD Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Meriç: Yeni Ekonomi Programı ile piyasa ve ekonomi çevrelerinin beklentilerinin genel olarak karşılığını söyleyebiliriz. Bunun başarılması halinde ekonomide yaşanan sorunların aşılacağını ve Türkiye'nin üretime önem vererek dünyada hak ettiği yeri alacağına inanıyorum.

İZİKAD Yönetim Kurulu Başkanı Huriye Serter: İş dünyasının gözü kulağı bugün açıklanması beklenen orta vadeli programdaydı. Ancak görünen o ki açıklanan paket içinde somut atılacak adımlardan ziyade hedeflerin kamuoyu ile paylaşılması şeklinde bir çalışma yürütülmüş.

EGİKAD Yönetim Kurulu Başkanı Av. Nilhan Antitoros: Açıklanan orta vadeli paketin bize söylediği bir şey var, ülkemizin içinde bulunduğu durum sıkıntılı bir durum ve 2019 yılında da bu durum sürecektir.

EGEV Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Ali Susam: Açıklanan Yeni Ekonomi Programı, önümüzdeki üç yıl için Türk ekonomisinin yol haritasını görmemizi sağladı. İçinde bulunduğumuz durumun piyasalara güven verme açısından önemli işaretler taşıdığını görüyoruz.

EGİAD Başkanı Aydın Buğra İltir: Kamu maliyesinde disiplin ve tasarruf, üretim, ihracat, daha sürdürülebilir büyüme oranları ve vergi uygulamalarında iyileştirmeye dayalı Yeni Ekonomi Programının istikrarlı olarak uygulanmasını ümit ediyoruz.

İş dünyası açıklanan YEP'ten memnun

İş dünyası temsilcileri Yeni Ekonomi Programı'nın gerçekçi olduğunu belirterek, nitelikli ve sürdürülebilir bir büyümenin yanı sıra finansal istikrarın yeniden tesis edilmesini sağlayacağı görüşlerini dile getirdiler.

EKONOMİ SERVİSİ

İş dünyası temsilcileri yaptıkları açıklamalarla Yeni Ekonomi Programı (YEP) değerlendirdi. İş dünyasının önde gelen isimleri yeni programın gerçekçi olduğunu üzerinde fikir birliğine varırken, Türkiye'nin hedeflerine ulaşması için kilit önemde olacağına vurgu yaptılar.

Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı İsmail Güle, programdaki hedeflerin son derece gerçekçi belirlenmiş olduğunu söyleyerek, "İhracata vurgu yapılmasından son derece büyük mutluluk duyduk. İç talebimizde bir yavaşlama var. Bunu 2. Çeyrek büyüme rakamlarımızda görmeye başladık. Önümüzdeki aylarda da bu süreç devam edecek. Ancak, bu dönemden çıkışımızın kilidi daha çok ihracat yapmak. 2018 yılında net ihracat büyümeye ciddi bir pozitif katkı verecek. Gelecek yıl da bu devam edecek. 2019 yılında ekonomik büyüme beklentisinin yüzde 2,3 e gerilemesi her ne kadar alıştığımız bir durum olmasa da bu büyümenin net ihracatın pozitif katkısıyla gerçekleşecek olmasından memnunuz." dedi.

'Gerçekçi bir program açıklandı'

Dış Ekonomi Kurulu (DEİK) Başkanı Nail Olpak, şunları söyledi: "İstikrarı güçlendirmek için dengeli büyüyen, kademeli ve uzun vadeli bir perspektifi hedefleyen, güçlü, ayakları yere basan, gerçekçi bir program açıklandı. Program kısa günün karı anlayışı yerine uzun vadeli hedeflere ve uzun vadeli istikrara bırakan tüm ekonomi anlayışına yeni bir soluk getiriyor. Açıklanan hedeflerin somut, şeffaf, uygulanabilir ve hızlı adımlarla hayata geçirileceğine inanıyoruz. Böylelikle Türkiye ve dünyada iş çevrelerinin Türkiye ekonomisine güvenini hızla tekrar tesis edeceğine şüphemiz yok."

'Detaylar üzerinde çalışılmış'

Kibar Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kibar programı olumlu bulunduğunu belirterek, detayların çalışılmış olduğunun aşikar olduğunu söyledi. Kibar, "Önümüzdeki süreçte devletin gelir artırıcı vergilerinden yani sıra kaynakların hedef amaçlı kullanılacağı ve özellikle kamu disiplini anlamında da çalışmalar yapılaca-

ğına işaret ediyor. Enflasyonun düşürülmesi, büyümenin artırılması ve istihdam anlamında bu içinden geçtiğimiz ekonomik dalgalanma sürecinde çıkışı sağlayacak biçimde dizayn edilmiş." şeklinde konuştu.

'Ekonominin yeni anayasası'

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagic, "YEP, Türkiye'yi 2023'e hazırlayacak gerçekçi bir ufuk çizdi. Dengelenme, disiplin ve değişim kurgusu üzerine oturtulan YEP'i ekonominin yeni anayasası olarak görüyoruz. Ekonominin tüm aktörlerinin bu anayasaya sadakatle uyacağından şüphemiz yok." ifadelerini kullandı. Avdagic, programda yer alan ekonomide öngörülebilirliği artırıp, oynaklığı düşürebilecek, performansı ölçülebilir makro hedefleri ise 'yatırımcının yeni bağlayıcı çapası' olarak tanımladı. Şekib Avdagic, "Bu program, ekonomimizdeki hassasiyetleri dikkate alan gerçekçi bir yol haritası ortaya koydu. YEP'in piyasaya uyuşan ve piyasaya yön veren nitelikte olmasını, ayrıca iş dünyası için son derece önemli olan enflasyon ve cari açık vurgusunu da içermesini çok anlamlı buluyoruz. Şüphesiz katma değerli büyüme, sürdürülebilir büyümeyi getirecek." değerlendirmesini yaptı.

'Türkiye üretim ekonomisine dönüşecek'

Ankara Ticaret Odası (ATO) Yönetim Kurulu Başkanı Gürsel Baran, yeni dönemi dengeleme, disiplin ve değişimi içeren 3D olarak yorumlayarak, "Türkiye üretim ekonomisine dönüşecek." açıklamasını yaptı. Baran, "yeni ekonomi programı" Türkiye'nin döviz merkezli ekonomik kuşatma operasyonunu bertaraf etmenin yanı sıra, dengeleme, toparlanma ve sıçrama için yürütülecek çalışmalarını içerdiklerini kaydetti.

Enflasyon, işsizlik, cari açık gibi temel göstergelere ilişkin hedef-

lerin gerçekleştirilebilir olduğunu belirten Baran, "Üretim odaklı bir büyümenin hedeflenmesi ve katma değeri yüksek üretim alanlarına yönelinmesi Türkiye'nin insan kaynağı başta olmak üzere sahip olduğu tüm değerlerin doğru kullanımı ve bağımsızlığı açısından önem taşıyor." diye konuştu.

'Finansal istikrar öngörülüyor'

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, "Ekonomide üç yıllık yol haritası özelliğine sahip Yeni Ekonomi Programı, nitelikli ve sürdürülebilir bir ekonomik büyüme için sabır ve kararlılığı, öncelikli olarak ise finansal istikrarın yeniden tesis edilmesini öngörüyor. Programda, reel sektör için her zaman önemini vurguladığımız Kalkınma Bankası'nın da önememesini anlamlı buluyoruz. Bu programın hızlı karar alma eşliğinde etkili bir şekilde uygulanarak başta sanayi sektörümüz olmak üzere tüm kesimler için belirsizliği gidererek üretim çarkımıza ivme kazandırmasını diliyoruz." dedi.

'Ayaklara yere basan bir program'

Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi Başkanı ve Türkiye Varlık Fonu Yönetim Kurulu Üyesi Arda Ermut, Yeni Ekonomi Programı'nın ayakları yere basan, aynı zamanda Türkiye'nin gerçekleri iyi ele alınmış, detaylı bir çalışma olduğunu belirterek, "Program ile hep beraber enflasyon, cari açık, işsizlik ve büyüme oranlarında optimum seviyeyi, biraz daha zor geçecek 2019'dan sonra 2020'den itibaren görmeye başlayacağız." dedi. Yeni Ekonomi Programı'nın Türkiye için çok önemli olduğunu vurgulayan Ermut, programın kısa ve uzun vadede çok etkili sonuçlar oluşturacağını düşündüğünü söyledi. Ermut, programın olumlu etkileri-

nin kısa sürede görülmeye başlanacağını ifade ederek, "Çok ayakları yere basan, aynı zamanda Türkiye'nin gerçekleri iyi ele alınmış, detaylı bir çalışma olduğu Sayın Bakanımız tarafından net bir şekilde ortaya konuldu. İnşallah önümüzdeki iki yılın reel beklentileri, ülkemizin potansiyeli ve yapabilecekleri göz önüne alınarak, takibi iyi yapılarak bir program uygulamaya konulmuş olacak." diye konuştu.

'Üzerinde çok çalışılmış kapsamlı bir program'

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) Başkanı Mehmet Ali Akben, Yeni Ekonomi Programı'nın üzerinde çok çalışılmış, kapsamlı bir program olduğunu belirterek, "Enflasyon hedeflemesi, mali disiplin ve bankacılık sektörü açısından da bakıldığında inşallah bu programın uygulanmasıyla önümüzdeki hedeflere daha sağlıklı bir şekilde gideceğimizi düşünüyoruz." dedi. Programın hayırlı olması temennisinde bulunan Akben, "Üzerinde çok çalışılmış, kapsamlı bir program. Enflasyon hedeflemesi, mali disiplin ve bankacılık sektörü açısından da bakıldığında inşallah bu programın uygulanmasıyla önümüzdeki hedeflere daha sağlıklı bir şekilde gideceğimizi düşünüyoruz." diye konuştu.

MÜSİAD Başkanı Kaan

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Abdurrahman Kaan, Yeni Ekonomi Programı'nın çok iyi çalışılmış bir program olduğunu belirterek, "Önümüzdeki süreçle ilgili olarak her türlü değerlendirilmenin yapıldığını görüyoruz." dedi. YEP'in çok iyi çalışılmış bir program olduğunu aktaran Kaan, "Dengeleme, Değişim ve Disiplin" odaklı bu öngörülerle birlikte çok iyi çalışıldığını söylemek istiyorum. Önümüzdeki süreçle ilgili olarak her türlü değerlendirilmenin yapıldığını görüyoruz. 2019 yılı için tüm dünyada beklenen daralmanın da aynı şekilde bu sürecin içine dahil edildiğini gördük." ifadelerini kullandı. Kaan, 2020 ve 2021 sonrasında ki değişimin çok iyi planlandığını gördüklerini kaydederek, "Kendilerine ellerine sağlık diyorum. Biz MÜSİAD ve sanayici kesimi olarak işsizlikle ilgili çalışmaya, büyümeye ve katma değerli üre-

tim yapmaya devam edeceğiz." bilgisini verdi.

'Ekonomik gerçekliklere uygun bir program'

Ankara Sanayi Odası (ASO) Başkanı Nurettin Özdebir, Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak tarafından açıklanan Yeni Ekonomi Programı (YEP) ile kontrollü ve ekonomik gerçekliklere uygun bir makroekonomik modelin ortaya konulduğunu belirterek, "Programın, mevcut dinamikleri sürdürülebilir hale getirirken, bunu gerçekleştirmek için de güçlü maliye politikasıyla desteklendiğini görüyoruz." ifadesini kullandı. Programın kamuoyu ile paylaşılmasıyla Türkiye'nin 3 yıllık projeksiyonunu belli olduğunu kaydeden Özdebir, "Kontrollü ve ekonomik gerçekliklere uygun bir makroekonomik model ortaya konuldu. Programın, mevcut dinamikleri sürdürülebilir hale getirirken, bunu gerçekleştirmek için de güçlü maliye politikasıyla desteklendiğini görüyoruz." ifadelerini kullandı.

'İş alemi olarak bu hedeflere odaklanmalıyız'

İstanbul Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz, Yeni Ekonomi Programı (YEP) ile hükümetin, üzerine düşeni yapıp ihtiyaç duyulan gerçekçi hedefleri ortaya koyduğunu belirterek, "Bizler de iş alemi olarak ivdilikle bu hedeflere doğrultusunda çalışmak zorundayız." ifadesini kullandı. 3 yıllık bir iş planı olan YEP'in; enflasyonla mücadele, sürdürülebilirlik sağlığı büyüme ve cari açığın düşürülmesi hedefleriyle hazırlandığını belirten Kopuz, şunları kaydetti: "Enflasyon ve cari açık tehlikesine karşı el ele vererek mücadele etmemiz gerekiyor. Bu yüzden kamu, özel sektör, STK demeden, devlet ve millet bir arada savaşmalıyız. Bugün açıklanan Yeni Ekonomi Programı ile hükümetimiz, üzerine düşeni yapıp ihtiyaç duyulan gerçekçi hedefleri ortaya koydu. Bizler de iş alemi olarak ivdilikle bu hedeflere doğrultusunda çalışmak zorundayız."

Kopuz, enflasyonun ve cari açığın düşürülmesinin öncelikli hedefleri olması gerektiğini, gelecek 3 yıl boyunca rekor büyüme için yeni sürdürülebilir büyüme alanlarının Türkiye'nin selameti açısından en doğru karar olduğunu vurguladı.

Bahçivan: YEP finansal istikrarı öngörüyor

Istanbul Sanayi Odası (ISO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, ekonomide 3 yıllık yol haritası özelliğine sahip Yeni Ekonomi Programı'nın (YEP), nitelikli ve sürdürülebilir bir ekonomik büyüme için sabır ve kararlılığı, öncelikli olarak ise finansal istikrarın yeniden tesis edilmesini öngördüğünü bildirdi.

Bahçivan, yaptığı yazılı açıklamada, Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın bugün açıkladığı Yeni Ekonomi Programı'nı değerlendirdi.

Ekonomide 3 yıllık yol haritası özelliğine sahip YEP'in, nitelikli ve sürdürülebilir bir ekonomik büyüme için sabır ve kararlılığı, öncelikli olarak ise finansal istikrarın yeniden tesis edilmesini öngördüğünü belirten Bahçivan, şunları kaydetti: "Programda, reel sektör için her zaman önemini vurguladığımız Kalkınma Bankası'nın da önemsenmesini anlamlı buluyoruz. Bu programın hızlı kararla eşliğinde etkili bir şekilde uygulanarak başta sanayi sektörümüz olmak üzere tüm kesimler için belirsizliği giderecek üretime ivme kazandırmasını diliyorum."

Bakan Berat Albayrak'ı ve Sayın İbrahim Kalın'ı niçin seviyorum?

Yeni Ekonomi Programı (YEP) eski adıyla OVP'yi (Orta Vadeli Program) "**Ekonomimizin gücü ve zayıflarını biliyoruz**" diyerek açıklayan Hazine ve Maliye Bakanı **Berat Albayrak'** öncelikle samimiyetinden dolayı tebrik ediyoruz. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Sözcüsü **İbrahim Kalın'**ın da YEP'i "**olumlu**" bulduklarına dair beyanatı; "**Ekonomide elbette sorunlar var. Ama sorunları çözecek irademiz de var**" manasında algılandığında birçok meselenin rahatlıkla çözülebileceği mesajını veriyor... Önu da takdir ediyoruz.

Seadet
Yılmaz

Zirâ enerji hatları ve jeopolitik konumu, dünya konjonktüründe **siyasi, ticari ve insani üstünlüğü**, zorluklardan yılmayan **sanayicisi**, su anda küskün olsa da **atılma hazır tarım kesimi**, dostta güven düşmana korku veren **savunması** ve her şeyden önce 16 yıldır süren **siyasi istikrar** ve **ülkesini canından çok seven bir millete** sahip olan **Türkiye**'nin başaramayacağı hiçbir zorluk olmaması gerekir. Olmaz da inşallah!

Biz de **Bakan Albayrak** ve **Sayın İbrahim Kalın** gibi YEP'i "**olumlu**" bulandırdık... Ancak eksiklerinin de olduğunu görendeniz... Bardağın dolu tarafı zaten ortada... İyi ve hayırlı işlerinden mütevellit **Allahu Teâlâ** râzı olsun, diyoruz. Fakat önemli olan bardağın boş tarafını görerek, o boşluğun hakıyla dolunmasını için destek verebilmek! İşin cesaret tarafı burası... Yoksa "**Oh, oh! Çok güzel olmuş...**" **Bundan iyisi can sağlığı! Bravo! Gerçekçi bir program!**" yaklaşımı hem kolaycılık hem de meselelerden kaçma manasına gelir.

Sürdürülebilirlik her iş için aranan olmazsa olmaz bir olgu. Herkes OVP'yi de sürdürülebilirlik penceresinden değerlendiriyor. Nitekim **İstanbul Sanayi Odası** (İSO) Başkanı **Erdal Bahçivan**'ın ifadesiyle, YEP, nitelikli ve sürdürülebilir bir ekonomik büyüme için **sabır ve kararlılığı**, ardından öncelikli olarak da **finansal istikrarın yeniden tesis edilmesini** öngörüyor... Elbette **dengeleme, disiplin ve değişim** kurgusuyla temellendirilen YEP'in uygulanmasında **sabır** ve **metânet** lâzım... Fakat bir gerçek var, o da YEP'in tam manasıyla yürütülmesi ve **sürdürülebilirliği** için **üretim ve tüketim alışkanlıklarımızı** değiştirmek ya da disiplini etmek!.. Kendimizi değiştiremiyorsak, hayatımızı aynen devam ettirmeye çalışıyorsak **2019-2021 OVP**'nin akıbeti de bundan önceki OVP'lere benzeyebilir.

Programın yürütülmesinde en çok dikkat edilecek hususlardan biri de tenkitlere açık olmak! Meselâ **Merkez Bankası**'nı eleştirirken, hiçbir öngörüsünün ve tahminlerinin tutmadığından, söylemlerinin büyük sapmalar gösterdiğinden bahsederek **para politikalarına** vevarsın ediyorsunuz... İşin herelere gidicisini iyi hesaplayamıyorsunuz! Sonra da "**Bu döviz niye hareketlendi yine?**" diye şikâyet ediyorsunuz!

Birileri de çıkar **maliye politikalarına** yüklenerek, "**O zaman bir de geçmişteki Orta Vadeli Programlara bakalım, hedefler tutmuş mu, tutmamış mı?**" dersen ne yapacağız?.. Macburen en yakın 2017-2019 ve 2018-2020 tarihli OVP'lere bakalacağız... İkinde 2017 yılında enflasyon **yüzde 6,5** demiş **yüzde 11,9** çıkmış... 2018 yılında enflasyon **yüzde 7** demiş... **yüzde 20** lere doğru yürümüş... Yani programlarda enflasyon geçisi bile en az **2 veya 3 kat** sapma göstermiş.

Diğer yandan her OVP'de yapısal reformlar, katma değeri üretim, Ar-Ge, kalite, kabiliyet, liyakat demiş... Sonunda programın icrasında çok sayıda eksiklikler ve zaatlar görmüşüz!..

Para ve maliye politikalarında olumlu yönlerin yanında elbette olumsuz yönler de var! Hata yapılacak tabii ki... Ama eleştiriyi de açık olmak lâzım... Mâlum politikalar **lâyüsel** değil ki! Bir de anlayamadığım bir nokta var... 3 yıllık program yapıyorsunuz... Böyle **devâsa bir eylemi** niçin birkaç aylık çalışmanın içine sokup yüksek beklentiler oluşturuyorsunuz? İşte bunu çok merak ediyordum!

Sadede gelsek... Şimdi tutup da programları "**gerçekçi**" diyerek yorumlamaya kalkarsak, o zaman işlerimiz yürürüz. Bu şekilde açıklama yaparsak sadece **ülkemize kötülük** yapmış oluruz! Olumlu yönleri elbette göreceğiz ama olumsuzlukları da ifade etmekten çekinmeyeceğiz! Bana sorarsanız programa "**gerçekçi**" diyenlerin bundan sonra hiç şikâyet hakları yok!

Bana göre yeni programda en dikkat çekici taraf ne biliyor musunuz? Enerji, petrokimiya, ilaç, makine-teçhizat ve yazılım sektörlerinin cari açığın **düşürülmesinde yatırım alanı** haline getirilmesi... YEP çerçevesinde güneş, rüzgâr, biyokütle, yenilenebilir enerji ve yerli kömür kaynaklarının **elektrik üretimindeki** payının yükseltilmesi... Özellikle **Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları** (YEKA) modeli ile alternatif enerji teknolojilerindeki payın üst segmentlere taşınacağı bilgisi fevklâde iyi bir gelişme. İnşallah bu alanlarda başarılı olacağız!

Geçen yazılarında da ifade ettim, **siyasi, ekonomik, sosyal** hiç kimsenin kimseyi itihâm etme, suçlama hakkının olmadığı günlerden geçiyoruz. Her birimizin hataları var... Medyanın yok mu, o kadar çok ki! Birlerini suçlayınca, suçlananlar da bir yerlerden bir şeyler bulup gelip sizi suçluyor... "**Men dakika dukka**" hesabı! Dolaysıyla hatalarımızı göreceğiz... Hata uygun dilere bunları ifade etmekten geri durmayacağız... Ama günükler kımardan, dostlukları bozmadan, kul hakkına girmeden!

İşte **Bakan Albayrak'** ve **Sayın İbrahim Kalın'**ın bundan dolayı seviyorum!